

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у влату, на по године
10 фран. у влату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручити, г.
Петру Рамадановићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дописе се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе шаља се: за сваку
линеју или за број од пет цифа-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Нову годину поздравило је грување из топова, тек је наступила у поноћа. На нову годину била је у манастирској цркви архијерејска литургија са благодарњем и многољетијем, у присуству Његовог Краљевског Височанства Господара, државних великодостојника, чиновништва и мноштва народа. Послије богослужења Његово Краљевско Височанство Господар примио је у Двору честитања по уобичајеном церемонијалу.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиња, 3 јануара.

Свора је Султан издао ираду, којом допушта, да четири руске ненаоружане терпедваче прођу кроз Дарданеле у Црно Море. Због те дозволе Инглеска је предала Порту ноту, у заштиту међународних уговора, који забрањују пролазак ратних бродовима кроз Дарданеле. То су једва дочекали изјесени листови средњоевропски, да истакну непријатељство инглеско против Русије, које би им тако годило; али им је та радост мало трајала, јер су инглески листови ту инглеску ноту лишили сваког непријатељског карактера и растумачили као акт протесте формалности.

Западне државе париским трактатом од год, 1853 биле су сасвим невале руке Русији на Црном Мору. Русија није ту могла имати него шест малих ратних бродова ради обезбјеђења и чувања својих црноморских обала. Али се Русија убрво стала ослобођавати тих окова. Услед француско-њемачког рата, Русија је тражила ревизију међународних уговора, који су се односили на Црно Море, и на лондонској конференцији потписана су била марта мјесеца 1871 два уговора, којим су били уквинути чланци париског уговора односно неутрализирања Црног Мора и забране подјављања ратних лука и арсенала на његовим обалама. У начелу је вадржана набрана пролазак кроз Дарданеле, али је Султану уступљено право, да ратним бродовима савезних и пријатељских сила дозволи пролазак у том случају, кад порта нађе да је то потребно. Другим уговором исте конференције уквинута је била она одредба, по којој Русија није могла држати на Црном Мору него одређени број ратних бродова. Тако је Русија мирним путем добила слободу на Црном Мору, на ком данас располаже силним ратним бродовљем.

Али руска црноморска флота остаје затворена у Црном Мору, а руске црноморске луке остају затворене руским ратним бродовима, који би хтели проћи кроз Дарданеле из Средоземног у Црно Море. Петроградске „Новости“ пишу: „Најбољим доказом, да је такав положај војене државе затворене у својим водама, сасвим ненормалан, служи то, што сами инглески листови сада подижу то питање, и нека од њих отворено говоре, да је већ вријеме учинити крај тој аномалији, која је постала већ правим анахронизмом. Главни

је равлог, који се наводи у корист затвора Босфора. Дарданела ратним бродовима опасност, да руско бродовље не освоји Цариград. Али је неоснованост тог аргумената очевидна: отварање тих тјеснаца и ружиче могућност и другим ратним флотами да слободно пролазе мимо Цариграда; тако је она опасност сасвим уображена. И чудна ствар! Ратни бродови свих држава пролазе слободно кроз Гибралтар и Суецки Канал, и то никога не узнемирује. За што само дарданелски и босфорски тјеснац да морају бити изнннком? Ми не мислимо, да би ово питање могло бити постављено *данас* на дневни ред, али је већ добро, што се јавно миљење у Инглеској почиње односити према њему кање или нише непристрасно.“

Као што се види, Русија по мјало али постојано побјеђује мирним путем и у овом питању, и неће дуго времена проћи, па ће њезино свјално црноморско бродовље слободно општити са савезничким и пријатељским бродовљима по Средоземном Мору и његовим лукама, а то наравно није свакоме мило!

НА ГРОБУ ОЦА НОВЕ ИТАЛИЈЕ

Послије 25 година.

Преставништва свих италијанских градова, читавог италијанског народа и изван граница данашње Италије, сабрала су се у Риму 9-га јануара (по нов. календару), да се поклоне у Пантеону гробу првог краља Италије. Осјећаји благодарности читавог народа окружавају непрестано као живи пламенови тај гроб, који је већ постао освешћеним олтаром народним; и ови су побожни хајдучији права народна светковина, којом италијански народ — добро говори римска „Трибуна“ — уздиже славе своје историје и силе својих врлина, којих је Виктор Емануил био символ и синтеза. Па с оправданим поносом пита исти лист: колико ће времена морати проћи док опет вођа народа заслужи наслов, који је Виктор Емануил заслужио, *Краља Пошвице* — то јест Краља, који је вјерау уговорима, и у миру и у рату нема другог идеала него идеал народа, који му се певјерава и око њега окуља?

И славећи успомену створитеља Италије уједињене и слободне, угледни римски лист вели, ако је Италија оно што је, највећа је заслуга њеног оснивача, Краља, који је знао схватити, какав карактер треба да има позив монархије у новој цивилизацији, Владоаца леалног и либералног, који је по својој отворености и самосвјести знао сложити све у себи аспирације и дивинације генија италијанског Права је величина и права слава Виктора Емануила, што је преставник отворени и поуздани слободоумља, које је разним путевима и у разним облицима продирало из наше историје и добило потврду у нашој револуцији. И баш ту величину народ осјећа, и тој слави народ се клања. Италија која расте с монархијом и у монархији споменик је и већа слава првога Краља!

Призор је био диван, кад је у Риму сва Италија, цео Италијански народ, у својим изабраницима, приступио гробу Оца Италије. Као што су се некад, у име Виктора Емануила, у одеудном часу борбе, напећу себе мирале све револуционарне доктрине и уједино стискали сви елементи политички; тако су се 9 јануара, у име Виктора Емануила, сви Италијани сјединили у свечаној афирмацији своје националне солидарно-

сти. Ту су били Италијани са свију страна, блиских и далокних, из преко гора и преко мора, из границе и иза границе, а међу овима Трештинци су носили велику заставу са натписом: *Краљу, који је жио јединство Италије, Тријести са меткокољевљивом вјером.* И куд су пролазили, очи су се напуњале суза, а срца су клипала: „Живно Тријест!“ Био је глас крви италијанске, који се развијао слободан на тој светковини велике породице италијанске, сакупљене око светог гроба свога оца! „Трибуна“ поздравља све санарднике, али изнад свих одаје пошту Тријесту, који у борби презире материјалне интересе; ко зна, да патриотизам, сачуван у центрима интезивно културе италијанске, као што су Тријест и Трент, један дан не буде користан свој Италији, и својим примјером осталим јевропским народима!

Римски листови пуни су описивања тих националних демонстрација и званичних свечаности тога дана. Ту су набројени и вијенци знатнији, положени на гроб слављени. У „Трибуни“ читамо: „По дно нога гроба били су они прелијепи вијенци Црногорске Краљице Милене, Краљице Португалско Марије Пије (шере Виктора Емануила) и Тријеста.“

Билежимо са дивљењем, као примјер народне благодарности и вада пламтећег патриотизма италијанског, ову дирљиву светковину, овај побожни хајдучук једног цијелог народа на гроб Виктора Емануила II, који је први остварио у свом народу свето начело народности, сабравши растрзане удове Италије у велику државу, и тако га узаконио у међународном праву, те ће сви раздробљени народи благоопљати његову успомену, јер њим започето дјело се не може обуставити у народима, који хоће да својим животом живе.

МАЂАРИ О БАЛКАНСКОЈ ПОЛИТИЦИ.

Будипештански „Мађарска“, један од гласних мађарских листова, донио је важан чланак о балканској политици из кога видимо следећа мјеста:

„Може код нас политичан свијет радити по свом жељу, као и птица ноје и само слијеп не види, да је руска политика величанствен покрет и преображај намијенула Балкану. Ово се бома неће промијенити изливним омаловажењем Русије је постала предводител и добротвор јужних Словена. Умјешала се у балканске ствари, да неосноване аспирације сузбије, а основане оживи. Означује правац напретка и и пружа помоћ да се циљ постигне. Да леко је од нас намјера, да ми сјерамо нашу државу и монархију да дражимо на какав велики покрет, који би грдно новчанау и крвну жртву донио. Али се бојимо да не изгубимо симпатије балканских народа. Они не треба у нама непријатеља да виде. Да не прекину с нама политичке и трговачке спораузме. Ми на истоку Јевропи живимо од хиљаду година и хоћемо и даље да живимо с њима у братској вједници. Пријатељство и добар однос желимо и даље с њима да одржимо. Док је мађарски народ имао своју народну династију, нијесмо имали с њима никаквог сукоба. Мађарски народ није сујетан и грљив. На против, увијек је био заштитник слабих народа. Хунади (Сибњанци Јанко) већ је онда доље ратовао с Турецом, док је она још само њиховој независности пријетила, више мађарских јунака труну на биоградском, дринашкоком бојном пољу, него ли у самој отаџбини. Монголска и турска најезда подједнако нам је пријетила. И да се наша народна династија није изгубила, тешко да би се и њихова независност изгубила. Два непријатеља су морала доћи против нас истодобно, да нас уништу. Турска и Аустрија. Обоје су нас подједнако бездушно и немилосрдно тлачили. Али је опаснија противник Немац. Јер он нам је хтио отети народност, устав и имање. Но данас, када смо се колико год успели издржали од његовог оптимизма,

шине и сачували наш општањак, треба да обновимо прекинуту нишу са сусједним народима. И ердачно хоћемо да водимо ону политику, која се је са нашом народном династијом прекинула. Ово се само тако може постићи, ако и ми будемо искрено радиле за независност и уједињење њихове домовине.

„Ми се обично правимо важним и страшим. Допада нам се — аустријска званична политика — улога омаловажења овог покрета. Голдуховски обично обвљичују ова ове народе. Наши листови читав испорт тјерају са исмијавањем њихових династија. О народима, њихови странкама и политици говоримо иронично. А не видимо, да гдје-год Шваба мете своју ногу, да ту одма сједеје и швапска препотенција, и да је сваком одвратна швапска владавина, са њеним културтрегерским језиком и бездушним бирократијом. Услед мијењања Аустријског у њихове ствари, ови се народи не осјећају ослобођеним, воћ само да су из турског јарма прешли у швапски јарам. Бар се они осјећају и против тога јавно говоре и зато им је швапско господство одвратније од турског. За то и нас Мађаре не вољу и не поштују, јер су убјеђена, да смо са Швабом солидарни.

„Овоко тражи Русија симпатије у пошвицима и овако Аустрија наљачи на себе мржњу истих. Ми пак јавно и свечано протестирамо, ако нас балкански народи идентификују са Аустријом. Мађари нијесу пријатељи аустрије и ојачавана њемачког господства. То из два душе мрве и вјековима су с против њемачког господства и маједе борили. На против ми се загријевамо за независност балканских држава и за њихове националне владаре и културу. Ми мађарски политичарима тошко преперучујемо, да досадању равнодушност према балканским народима замијену са топлим потпором к постизању њихове слободе и независности.“

Овако писане изазвало је дом у мађарској штампи, тако рећи сви од реда осули су плусак на поменути лист, али се он није дао абунити, него је и даље снажно корачао. Одмах поље тога изаше чланак гласовитог посланика Мартина Ловасица, под именом „Наша источна политика“, у ком између осталог пише: „То постићи не можемо, ако будемо сједовали жељи наше немише друге (Аустрије) положити, која само граби, а не може да одржи ни оно што има и која би са нашим покрајинама само пореметила равнотежу. Тиме би ми навукли мржњу оних, који се по природном реду и историјском одређењу морају ујединити, јер је сад њихов вијек и они јуре одређеним правцем, што се више не да задржати. Постоји ли сила која може сирнијенти ток набујалој ријеци? Не! Па нашто онда јављачити мржњу нашег пљадугодишњег брата, који су и пријером доказали, да умију да буду искрени и добра браћа. Турци се у Јевропи не могу одржати, то само слијеп не види, јер немају снаге претапања и и стварања, чак ни организовања. Не испитани и по вјери разуздани навукли су само мржњу цијелог образованог свијета и крвави рат својих рођених поданика и њихове ослобођене браће. На њихову помоћ рачунати слично је очекивању помоћи од мртва човјека. Нека се обмлаује ко хоће, ми наше читаоце нећемо да обмлаујемо и ми желимо да се вратимо традиционалној политици од које дивје користи очекујемо. Црна је, што са уједињењем наше историјске браће на Балкану и ми посматрамо снажнији, јер у њима увијек савезника можемо имати, што то не би био случај ако би се каква велика сила на Балкан доселила, штаљ више, обратмо би се с њоме додали.“

„Код нас је и овако све пољуљано из тењеља, нашто множити грађанство са једном гомили Албанаца, Србиља, Грка, Бугара и македонских Влаха. И то је већ опасно, а још је опасније навући мржњу Србије, Црне Горе, Бугарске и Грчке. Овим новим правцем морамо задобити симпатије балканских народа и тиме смо осигурале наш економски и политички интерес, док напротив непријатељским држањем према њима можемо да принесемо грдне крвие и новчане жртве и да још стечемо силна непријатеља у мјесто награде за принишене жртве.“

(Нешто о шећеру.) Без сумње свако добро зна, да је шећер веома слатка и због своје сласти веома укусан и пријатан; али тешко, да је свакоме познато, како је он, као добра храна, за живот и здравље веома користан, особито у неким приликама. Насупрот у народу о њему у смислу здравља постоји доста рђаво мишљење. Иако остаје доста много мисли, да се од њега замењу у дјети бубине (аскариде), да се квара зуби и т. д.

А ја велим, когод тако мисли, треба му казати, да није тако и да је он на рђавом путу. Од чистог се шећера не могу ни у ком случају замјетнути „бубине.“ Томе је сасвим други уврок. Што се тиче кварања зуба, ни то није истина. Насупрот шећер јача зубе и чува их од кварања. А то бива ево како. Он помаже да се разлаже фосфорно кисели креч, који чини саставни дио зуба. Пребадује се шећеру још да он квара стомак и проузрокује љутину и кисело узривање. Није истина, пукар кад је чист то никад не чини него се лако и брзо пробавља без икаквих рђавих последица.

Шећер кад уђе у крв уживо тијело, гори под утјепајем кисеоника и тиме даје тијелу велику топлоту. Велику велим зато, што га доста мада количина при горењу производи односно велику топлоту. Ево вапшот. Кад га 100 грама изгорју у тијелу произвођа топлине 383 калорије, а то је топлота, којом би се могло угријати 383 грама воде од нуле до једног градуса.

Кад се шећер у томе испореди с мастима, уверши све у обзир, он их у неким приликама надмашује, и ако произвођа топлине готово у пола мање.

Маси су само по себи тешке за употребу благодарећи свом тешком и доста непријатном укусу. Оне и кад се употребљавају морају најприје да пређу под утјепајем жетриних сокова у шећер, па тек онда да врше свој посао. Маси у повећој количини проузрокују неред у пробавним органима и тиме квара апетит. Од тога у шећера нема ништа. Он се без измјене пробавља (асимилира) веома лако.

Шећер се у извесним приликама у тијелу кули опет у облику маси и тиме служи важним резервуаром органске грађе. Тако челаде под утјепајем шећера дебља и његова тежина напредује. Он боље него маст чува бјелачичинасте тјелесне дјелове од распада, зато се умањује расход азотних тјелесних дјелова у тијелу до 47%. То чини, да тијело, мишићи под утјепајем шећера чвршћа.

Из тога излази ово. Шећер произвођа топлоту и служи добром храном.

Зато, кад је човек уморан, било од рада било од путовања, нека употреби шећер, јер од њега нема бољег и јевтинијег средства, који би га боље и сигурније окријепио. Зато мјесто лажењивага и штетног алкохола, боље би било употребљавати шећер у свим приликама, гдје се алкохолу

досад обично прибјежавало. Имали смо до сад обичај, кад куд идемо да носимо уз себе ракију и вино, као бијаги помоћнике против умора и студени. Тај рђави наш обичај нема никакву основу и био нам је ваада више штетан него користан.

Раалог га је већ оставити и, кад се може, бољим замјенили. Алкохол у томе правцу има много бољег замјеника у шећеру. Његова је топлота права, а алкохол нас у томе лаже просећи топлоту самога тијела. 100 грама шећера доста је цијели дан једноме раднику или путнику да га кријепи и даје доста топлоте. У толикој дневној количини шећер не чини никаква квара тијелу.

Поред тога, као уагред да напоменем, да је шећер врло јетин и свакоме свуда у свако доба доступан. Кило га у нас кошта од 18—24 новчића, а 100 грама, дневна порција, од 1,8 до 2,4 новчића. У 100 грама има 20 квадратних. Ту количину може сваки војник и радник ваада увјезе себа, као додатка храни, носити.

Према свему томе ја бих шећер најтоплије препоручио свакоме, а особито војницима, који су често изложени тешкој машинској. Уобичајено давања ракије треба из војске посве изабаци и на његово мјесто увести дневну порцију шећера у количини од 100 грама. То би с једне стране чувало здравље војничко а с друге би била велика уштеда у расходу војничког буџета.

Поред војника на ово треба највише да обрате пажњу они, који су изложени тешким радима и потувању. Шећер ће и њима бити веома користан. Нека њега употребе мјесто ракије и сами ће се увјерити да им је он много бољи.

Може бити да ће многи упитати, како треба употребљавати шећер. То је ствар са свијем лака и обична.

Најкорисније је и најлакше употребљавати шећер с вареним воћем. Ту је корисно с једне стране воће а с друге шећер. Лијепо обичај србајски чинити стиме са слатким воћем и водом. То је без сумње далеко елагантније, а о користи и да не абормим, него што је наш обичај чапавије ракије и кафа.

Осим воћа слатвога (компота) шећер се може употребљавати у виду слатке лимундаде, шурупа, медовине и најпосље у простог води или млјечку. Само ћу као уагред напоменути, да је кисело млјечко са шећером веома пријатно јело. Измјетено јаје са шећером чини најбољи и најјачи саставни дио наше хране.

Осим споменутих има врло много других начина, гдје се шећер може веома лијепо употребити.

На завршетку ћу рећи, да би гости оничари чинили велику корист и другом и себе, кад би по могућности што више употребљавали слатка мјесто алкохолна пића.

Колашин, 16 децембра 1902.

Др Ј. Бујачић.

—*

славу св. Јована Крститеља 1902 год. Како вид цркве, тако и свод и лијепа салижа, све је ограђено од доброг и финираженог камена, који је општину донијела скоро по уре пута даљине; пошто се ближе није могло таквога камена наћи. Због тога је општина и направила колни пут од цркве до мјеста где су крши вањени. Како дужина, ширина и висина цркве и звоника, тако величина врата и прозора, и љепота и тврђина зида све одговара једно према другоме у потпуној симетрији.

Полуизмач ове радње, као и скоро свију већих државних и племенских радња био је прото г. М. Делетић, а управитељ задарства вриједни андар Томан Гогољев Ђешњанин. Радња је изашла љепша него се према контрату очекивати могла, што вриједним задарцима служи за част.

Унутрашњост цркве красе многе лијепе иконе, између којих се као круна блиста Спаситељева — престолна икона, коју је овој цркви прије освећења послао Његово Краљевско Височанство Господар. Икона је ова таква, каква баш и личи дародавцу — приложнику. Ово је добар доказ како Господарске побожности, тако и његова задовољства што је црква подигнута баш на оном мјесту, окле се и Он више пута Богу молио за спасење драге Домовине, вјерних Му поданика и за ослобођење подјарљеног српства. Ову икону општина је примила као одликовање Господарске милости и благонаклоности.

Осим ове, иконостас цркве красе још следеће: Икона Спаситељева у поалањеном оквиру — приложник г. бригадир Јанко Вукотић; Спаситељева, Богоматер и св. Јована Крститеља, све три приложник г. др. Митар Радуловић; Спасоје Пајовић — Бандић приложник је један сребран крст (повлаћени) у вриједности од 120 круна; Нејо Новаков с Цетина и његова жена Андријана двије иконе Спаситељеве — образ Господни и Распјатије; Томица Јелов Бандић икону св. Јована; Јанко Радојев Бандић икону св. Николаја Чудотворца; Никола Вукотић (сајпапа) икону Богоматере. Сва Јован Секулић такође икону

Градац (Ђешњанска Нахија) (закасњено). — Ево већ неколико година, од када наша винова лоза бијаге већ задиријемала тако да ју ни бољи или вјешти земљорадници немогаху задиријемати, те јој тово већ бијаху и чокоти посакли. Но милост Божја, овогодшњим временом, пробади је, те својим њезним ластарима и гроздићима донесе обалату утјеху биједним земљораднику и то према раду и труду истог; јер ајаста, нико не би тако умно наградили радника према заради као онај — који је овогодшњом љетином са родом винове лозе. Њом смо виђели да, прегасцу Бог даје макове, а лијепог да туји мир бије. Овогодшњим родом винове лозе, многи су људи извадили свој закопан „тајнаат“ из земље да се и други с њим помогну; а сувише што су се њим окријепиле ивгубене наде других појединих грана овогодшње љетине, које већи дио земљорадника бјеху до саме пропасти довели.

И ако лоза бијаше мање-више изпуштена, то је и опет са својим приличним родом одбровљила нашега земљорадника, да уложи више рада око гсте, што се баш и види по сађењу изумрлих винограда, који се ових јесењих дана веома добро поновише.

Изгубљено вино, од којег ни трага не бјеше, опет се поврати у нашим сељачким колибама да се говори: „здрав, здрав!“ Али на жалост, то нам веће дуго трајати. — Кућни недостатци изнекају много, јер што год љето донесе, то све зима прождре. Кад би љето и још плодотворније било него што је ове године то би опет зима потрошила, јер не само што расходује кућне несташнице, него још више расходује сељачки несташлук и егонзам који је овладао са појединима, не са економског гледшта, колико са своје индивидуалности држећи се „ко као ја паметан и добар? мени баста и драгоије“ — и тим направи мјесто судском решавању, не обавирују се на последице које могу од истог произаћи, кво ни на сами губитак који мора доћи, па добио код суда парницу или не. Такви несретници са својом раскошномшћу убрао дођу до просјачкога штапа, који до саде себи, својима па и самом господару, па онда то приписују бољем суду, а не својој лудој памети. Таквих људи треба се клонити и не играти у њихова кола, па и ако си већ у њих, ти онда плати док је још у аметку, јер је много боље нег тражити апелацију, па макар и прав био.

Кад би смо само промислили на износ овогодшњег грожда, који допоре у најмање 100.000 круна у самој Ђешњанској нахији; па кад бисмо то економично трошили, како би било? Узмимо н пр да од њих трошимо на „дацију“ и око „креног имена“ 40.000 круна, које нас немогу сумнувати, али и опет нам остају у готовом новцу 60.000 круна, од којих већи дио трошимо, да добијемо „праву“ што је упропастило већи дио сељака. А кад би смо тај новац

употријебили за руметин, као ове године што га нема, онда бисмо били становници наше отабине; а не као што многи раде, узели од грожда по 200 круна, па ни сам незна куд су му, а узима бзгап жита по 4 круне до идуће јесењи, и то му се чини као да му се дарива, јер ни сам не зна да ће их са земљом мирити. И ако су сељаци дужни, али тај дуг могао би се исплатити са бољим животињама домаћим, које прилични новац дају на нашим пазарима, а неки дио т. ј. слабије оставити, од којих ће већу корист имати, јер ће их боље држати и одгајити.

Кад бисмо водили тачну економију у нашем гадинству бисмо увидјели велику срећу и напредак од истог. И ако неби љетина у свему била добра, али и опет по неки дио био би добар, те би паметан економ са њим и друге неродне дјелове добио; као што би и ове године са грождем пошто је слабо родно руметин и кромпир.

Почетком прошлога прољећа, наши сељаци су већу пажњу обраћали на земљодјелство него на виноградство; али према природним силама, као што пријед рекох, боље нам роди винова лоза него иједна друга љетина. На тањим земљама и у топлијим предјелима, и грожде је велику муку претрпјело од љетне припеке; дозим на дебелом и хладним земљама потпуно је узрело као пкада. Велики дио људи продају су грожде на Цетину, Ријеку и Подгорицу, и то кило од 10 до 20 хелера; а остало су умели. Добивено су вино продају по 6 до 9 круна виједро; а од тропа испекли су дневну лозову ракију и то: првоток од 20 до 24 града, а просту ракију од 16 до 18 гради. Првоток су продали од 5 до 7 круна бопу (2 скр или 3 келера), а просту ракију од 2 круне до 2-50 хелера.

Урметин је слабо родно, као и кртела због неподсеног му времена. Народ га је већим дијелом почео куповати на пазарима и то око од 25 до 30 хелера. Као у давашње вријеме доста скупо, али се надамо да ће наши трговци појвтинити цијену жита. Државно није још дошло на наше пазаре, а ово је око 25 хелера — Шеница није добро родила, осим неким источним дијелом нахије, него је у свом цвјетању прегроби „маћа“. — Дувана као и разог зеља било по нека мјеста прилично. Наш дуван се продавао ове године око по 2 круне до 2-80 хелера; има сељака који су од њега ухватила од 15 до 250 круна. — Стока је у доста лијепој стању јер их је јесен прилично поправила. На пазарима је прилично скупа.

Сељаци се баве сањњем лоза у виноградима, окопавају земље, рабаијају, чувају стоку и т. д. — Ваљевине су код наших сељака веома скупе што ће мнозини претрпети са свога камена.

С. Н. Бажић, учитељ.

ЛИСТАК.

ОСВЕЋЕЊЕ ЦРКВЕ НА БИЈЕЛОЈ РУДИНИ.

(Једна слика из нашег сеоцког живота.)

Прошле 1901. год. стављен је први темељни камен овој цркви, уз коју свечаност описао сам, ако и у бијелој слици, географски положај, са погледом на историју цркава и осталих важнијих догађаја ове доста мале, али скрине и побожне општине, у подлиску „Гласа Црногорца“.

Но свечаност при полагању темељног камена овог божијег дома, била је мала — управо исцвава према данашњој. Но и ако је освећење цркава свети црквени обред, у опште познат, и ако при освећењу сваке цркве бива несвађе и укажује се свима присутнима лијепо српско гостопримство, те то није никаква новост, али ипак државим, да ће поштоване читаоце „Гласа Црногорца“ интересовати да знаду вредноћу и прегнуће, слог и љубав за рад оваквога богоугоднога дјела једне сиромашне али ванредно вриједне и сложне општине. Да је ово овако, најбољи је доказ ова у течају једне године*) ново подигнута црква, којој величину тачно описујем како ниже сљеђује, а љепоту саме грађе и положаја на коме је, требало би вјештије цјро да опише.

Црква је дугачка 13 м., широка 6 м., висока до свода 8 м., а звоник са 3 звона висок је 12 м. Прозора има 5 по 2 м. висине а врата су 2 м. 80 цм. висока, а све према висини сразмјерне ширине. На цркви је намјештен и громобар. Више црквених врата стоји натпис словенски написат: „За владе Његовог Краљевског Височанства Њава Николаје I., благословено Његовог Високопреосвештенства Митрополита Митрофана Бана, трудом и трошком општине Бандићке, подиже се овај свети храм у

*) Од октобра 1901. па до априла 1902 год. свих ових вриједних вриједности је био рад ове цркве.

Богоматере; Мило Радојев Радуловић из Дајбаба (у Зети) икону Богоматере. Симо Секулић, телеграфски чиновник, икону Богоматере и икону св. Николаје у повећем формату са полатом.

Међу приложницима овога светога храма испред свију општинара све општине предњаче Мијат Мушкић Вукотићев, који је приложио овој цркви звоно у вриједности око 400 круна (исти је и доњој цркви бандићкој приложио звоно у вриједности од 200 круна, и Цро Муратој Мартиновић Бајица, становник ове општине, приложио је звоно од 250 круна.

Поједини општинари приложили су у новцу за подизање овога светога храма око 1600 круна. Имена ових приложника због малог простора листа немогу се овђе донијети али ће и њихова имена бити записана у црквеном љетопису, и у једној табlici (под стаклом) која ће висити унутра о црквеном зиду. Овим путем општина бандићска, на првом мјесту изјављује највећу благодарност Његовом Краљевском Височанству Господару, па онда најављује срдјачну захвалност и свима побожним приложницима овога Божијег дома.

Сада да укратко речем ријеч — двије о освећењу овога светога храма и општинскога слава.

Дан за освећење био је закаван 14. новембра, пошто су предходно зато добили архијерејски благослов Његов. Високопреосвештенства Господина Митрополита Митрофана, који је овластио г. попа Крста Вукотића, надзиратеља, да у друштву са осталим свештеничким удружењем човског надзиратељства тај свети обред изврши. Осим свештеничког удружења човског надзиратељства, позвати су и сви главари команског племена, и неки учитељи „Ђешњан.-Ком.-Загарацаког учитељског удружења“ са својим председником. Сви су странци били 13 пред вече окупили код цркве, где је држата вечерња. Ту вече све странце, а и све старешине бандићске општине позвао је мјесни парох г. Петар Вукотић у своју кућу, где нам је укавано право српско гостопримство, најљепшом љубав-

љу и богатом трпезом, коју је сам старјешина куће приредио.

У јутру 14. у 7 сати црквено звоно огласило је свечаност и свештеници дошли су у цркву и одма отпочели јутарњу, до завршетка које се прикупило велики народ. За тим је приступијено освећењу па литургији. На завршетку службе г. поп Крсто Вукотић надзиратељ, држио је поучно слово народу.

Послије службе, кад се је изашло из цркве учитељ Видак Пејовић, држао је пред црквом говор, који овђе у цијелости доносим.

Часна Господо и

Поштовани скупи побожног народа!

Сматрам за пријатну дужност, да и ја као народан учитељ, а у име свога удружења речем ријеч-двје, пред овај свети новоподигнути Божји дом, а у овој дан, који ће остати као најзначајнији у историји и предањима ове побожне општине; на дан који управо постаје епохални за сву општину. Но и ако моја ријеч неће бити достојна највеће оволике господе и народа, и одговарати данашњем славу, како би требало да буде, ја ћу ипак изговорити неколико ријечи, које ће се односити на побожност, прегнуће, дарезљивост, братску слогу и љубав људи, који овај божји дом, на овако ливном мјесту подигоше.

„Божјност је мати свију људских врлина“ вели св писмо, тај неискрпни извор свете непобитне истине. Само из добре побожности могу се оваква дјела предузимати и слогом и љубављу довршавати. Овај свети божји дом, који ви побожни хришћани подигоште, биће вјечити споменик ваше побожности, прегнућа, слога и љубави. Овом св. дому Господњем, окле ћете ви трудбеници истог, сакупљени и појединце топле своје молитве слати творцу небесноме за спасење душа ваших очева, ђедова и прађедова, веселиће се и родошаће се душе њихове, као и ваше душе, кад се буду Богу за вас у овом св. дому молила ваши синови, унуци и унуци уну-

Цетиње, 3 јануара.

(Божји у Бајцама). Пишу нам из Бајца: Напунише се два вијека, од кад се размакоше густе облади изнад наше доживине, Црне Горе, за вријеме Великог Владике Данила, те је од тада до данас све јаче и јаче сунчани араци обасјанају. — Свемогућем на препоруци наша Владјаућа Породица, па се надати тако и у будуће. Пошто се одслужила служба Рождества Христова и пошто се присутни „миробожаше“, онда су испред прве пуцњавом из леворверера поздравили како Велики празник, тако двјесто-годишњицу знаменитог догађаја 1702. За тим, као потомци оних хероја, који су знатну улогу имали у том великом дјелу, упутише телеграфично честитку Њег. Кр. Вис. Господару, која је гласила:

Њег. Кр. Височанству Господару
Тополица.

Јутрос двјесто-годишњица славног и великог дјела Вашег Прадјела као и највише предака, опомену нас, окупљене у храму св. Јована, да с највећом поштом и поштом Вам и Вашем Дому Божји — клдчући: да живи Ваше Кр. Височанство и Ваш Дом.

Мартиновић.

Њег. Кр. Господар благоволио је истог дана одговорити овако:

Г. подкоманд. Буру М. Маршиновићу
Цетиње.

Захваљам најсрдачније Мартиновићима на упућеној Ми честитци приликом овога празника, Великог Рождества Христова, који ће нас свагда сјетати на велика и заједничка дјела наших дједова.

НИКОЛА.

Чим је стигао овај високи одговор, скупчили су се сви Мартиновићи из мјеста пред основном школом, гдје се пети гласно и прочитао, уз најодушевљеније клицање присутних: „Живно Господар!“

(Личне вијести). Г. др. Игњат Бакоћкић, пресједик Великог Суда, и г. др. Стеван Кнежевић, шеф Министарства правде, стигли су уочи нове године.

Бајце, 22 децембра 1902. — Скоро ће три године, да се општина Бајичка уредила. — Има своју управу, свог предсједника и своју канцеларију као по варошима. Благодарени ревносном заузимању предсједника, г. Тома М. Мартиновића, као и подпомагању другог угледнијег општинара, кроз ово кратко вријеме управа општине Бајичке створила је општинску благачињу, у којој данас има лијепа сума новца.

Ова благајна заснована је од општинскијех комуна као: земље, горе, снијега, печата и другог.

ка ваших, и сви даљи ваши до последњег вијека потомци.

Нама грешнијима то је немогуће оцијепити. Само свезајући Бог, којему у славу и подигоше онај дивни храм, зна колико за наше, ваших предака и потомака, душе вреди овај дом молитве.

Но да је подизање свих храмова једно од најбогоугодних људских дјела, ако не и најбогоугодније, имамо неопоривих доказа из св. Писма, као и видљивих доказа, дуж историје цијелога хришћанства, као и прве основања Христове цркве. Још пророку Мојсију заповједио је Бог да подигне дом Божји, гдје ће побожни топле молитве приносити Свемогућему, што је побожни Мојсије и учинио. То је био први дом молитве, који је по гласу свемогућег подигнут. „Рече Господ Бог Давиду оцу мојему, син твој којег ћу поставити на пријестол твој он ће саградити дом имену мојему“ (1 кн. о цар. — Гл. 5 стих 5) вели премудри Соломон. И ово је дакле заповјед Божја, која је неопоривих доказа, да је подизање Божјих храмова Богу најугодније дјело људско. Сами Христос Спаситељ вели „Свјетлу цркву моју и врата адова не одољит јей.“ Сви светитељи, који је свемогући Бог уврестио у своје угоднике, начешу безбројних богоугодних дјела подизања у Божје храмове, због чега их је Бог и уврестио у своје угоднике. Сувишно би било и набрјати даље безбројне примјере, којима се доказује да је подизање Божјих домова једно од најбогоугодних дјела. Дакле овај св. храм биће вјечити свједок побожности трудбеника око истог храма, што ће им свима служити у вјечна времена на спасење душа њихових предака и потомака.

Овај дивни дом Божји биће вјечно свједочанство нашега прегнућа. Оданно се је равагаљало да се овдје храм подигне. То су још и ваши очеви замисљали, али он дашће околности, које су мучне биле за свакојег Црногорца, недадоше да се њихова срећна замисао у дјело преведе; али они оставише вам, својим синовима, свети аманет, да се из вапег ума не изгуби та

Пошто је ова година доста худа, те се бојати, да сиромаси ове општине не пострадају или не пау на терет Држави, то се Управа општине састала у својој канцеларији са неколико одмијених општинара, гдје су виједали како да се помаже сиромасима. Послије брацког спораума, ријешеше, да се набави једна количина врећа брашна за општински новац и да се смјести у за то одређени магацин, па да се исто брашно даје оним сиромасима, који нијесу у стању издржавати своју фамиљу. Ово брашно ће Управа давати по истој цијени, како га буде узимала и пошто буде њу коштало.

Разумије се, сиромаси, који буду узимали брашно, дужни су га временом и платити, а до исплате и дати општинској благајни и закониту добит од 10% на новац. Оним пак сиромасима, који немају ништа, те неће бити у стању одржати примјено брашно, општина је обећала дати срстава, да одуже свој дуг.

Ето што може да учини једна мала и сиромашна општина, кад се уреди, а која не броји више од 180 домова, те се није бојати, да ће и најгора самораница у овој општини бити без леба.

Само воље, слоге и свијести, па би могле и друге општине овако што лијепо учинити.

И. Бољенић.

(ПОЗИЕ НА ПРЕТПЛАТУ.) Намјеран сам дати у штампу моје „Вијешке из обичајног права Црногорца од 1516 — 1861 године.“ Књига је подијелена на шест одјељака, и то: I Породично право, II Братство, III Плење, IV Војничтво, V Држава и VI занимање.

При писању овог дјела имао сам у обзир, да у кратко изнесем наше обичајно право како бих бар у неколико отргло вабору ову нашу старину, као што на жалост то у многеме бива. Мислим да ће овај мој рад користити и у неколико помоћи ономе, ко би се заузео да потпуно изнесе наше обичајно право, а пошто је с правног научног гледишта да сваки законски сац мора имати у обзир на прво мјесто обичајно право народа коме законе прописује.

Књига ће изијети до 6 штампаних табака средње осмине. Цијена је појединим примјерку 80 хелера. Скупљачи претплате добиће на десет распродатах једну књигу или вриједност исте. Претплату треба слати на подписатога (Podgoritz Monténégro).

Овијем се обраћа мојим пријатељима и школским другонима из овоземства и иностранства, да би се старали за што већи број претплатника, како бих што прије ову моју књигу могао дати у штампу. Молим сва српска уредништва да извоље прештампати овај оглас у својему листу.

Подгорица, 2. јануара 1903 год.

С поштовањем
Стево Л. Доничић,
секретар Областог Суда.

срећна и богоугодна замисао; већ да радите што прије остварити ју. Ви, као вјерни синови својих добрих отаца, не само да не изгубите ту добру замисао, већ је жаром љубави према Богу још више распалјивајте. Ако ико, и ви побожни трудбеници око овог св. храма, придржите се оне филозофске изреке бесмртног ловћенског генија, те најважније српске звијезде, којом каже непобитну истину „Ко равагаља у нас не погађа“ — не разгађајте, већ по оној „Прегоацу Бог даје махове“ — прегоаусте уз најбољу вољу, а у пркос многим оскудицама и сиромашном стању, подигоште овако дивну цркву, која ће како прије рекох бити вјечни свједок наше одважности и прегнућа. Похвала и прањање од свију и свакога припада свим трудбеницима и побожним приложницима, а особито старешинама ваше општине, који се онако својски заузимаше, те уз највећу своју труд нежалише и жртви, више него им могућност стања дозвољаваше. Прву и заслужену награду примиће они од свемогућег Творца, а од нас свију похвалу и признање.

Није оно давно било кад оно Божим и архијерејским благословом први темељни камен подигоше овом светом дому. И ко је онда могао и помислити, да ће овако лијепо Божје дом, за овако кратко вријеме ова скромна општина у стању бити да га овако лијепа и велика подигне. Ово је најбољи свједок наше давне слоге, те прве циљенице, која при сваком раду и послу узрокује најбољу срећу и напредак. Оваква је слога и љубав међу браћом, општинарима и племенцима први услов, који поправке хришћане Богу ближи и приводи их вјечном спасењу. Слога и љубав, то су двије нераздвојене силе — посестриме — којима се све постићи може. Онс еу и биле прави узрок те, по Божјој милости, господарској вољи, архијерејским благословом, постигоште овако племениту циљ, што ће за вјечна времена, свима вама служити на част, дјку и понос.

Ово ваше племенито дјело, угодно је Богу, јер ће му се узносити слава и хвала, која само њему припада, подизат му се

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БИОГРАД, 24 децембра. — Антонић је дао оставку, а на његово мјесто долази Лозић.

ПЕТРОГРАД, 24 децембра. — Шербијски секретар рускога посланства у Цариграду, није био позван у Беч. нити је учествовао у преговоре Ламвдорфа и Кашиста са Годуховским односно Македонског питања.

ЦАРИГРАД, 25 децем. — Инглеска је предала Порти ноту односно проласка руских торпиљера кроз Босфор.

ЦАРИГРАД, 26 децем. — Порта је саопштила посланицима дешепе генералног инспектора и валија јевропских провинција, које кажу да се власти заузимају да похватају аличинце, од којих је већина већ похватана, и да свуда влада мир.

РИМ, 27 децем. — По „Трибуна“ руски Цар појетиће Рим у другој половини априла, а Цар њемачки око половине маја.

БИОГРАД, 28 децем. — Руски Цар је послао десет хиљада рубаља за уздржање православних цркава у Старој Србији.

АТИНА, 28 децем. — Руска торпиљери, који ће проћи кроз Дарданелс по Султановом одобрењу, сјутра крећу из Пиреа.

МАДРИД, 29 децем. — Покушани атентат на Краља није успео.

БУДАПЕШТА, 29 децембра. — Управљена је интерпелација на владу о цијели путовања Ламадорфова и о положају на Балкану.

ПЕТРОГРАД, 29 децем. — Цар је дао Дурново, предсједнику министарског савјета ред Св. Андрије.

ЦАРИГРАД, 30 децем. — Листови доносе званично саопштење односно именована судија, међу којима има Хришћана, за јевропске провинције. У Скопљу уапшено је 860 особа.

БУДАПЕШТА, 30 децембра. — На састанку аустријских и угарских министара постигнут је споразум у ризији и редакцији свих закона и конвенција о номпроису.

СОФИЈА, 30 децембра. — Листови доносе, да су 260 прабјеглих Македонаца омет покушали да пређу

топле молитве до будућих нараштаја. Да је ова ваша радња Богу угодна, и да је божји промисао руководио и чувао, нека вам као домак послужити то, што се дуж цијеле ове радње, нико од вас, добри трудбеници, није ни најмање позлиједио, нити се — што не се каже ни у пре отукао — што је рјетко при оваквим радњама.

Оваква дјела задовољавају побожног народног Оца, нашег Узвишеног Господара, јер у њима види побожност, слогу и љубав својих вјерних поданика. Како у свијема владарским и у општа људским врлинама, тако и у оваквим дјелима, Он нам показује као добар Отац својој дјечи добар примјер на чију побожност треба да се сваки угледа, и да му по могућству следује.

Овоме и оваквим дјелима радује се наш милостиви и добри Архиепископ Његово Високопреосвештенство господин Митрополит Митрофан. Он у оваквим дјелима види тврду вјеру у Бога, хришћанску наду и љубав своје вјерне пастве. Оваква дјела и оне која их чине он срдечно благосиља и моли се Богу за сва нас, као духовни отац, за дјетл своју.

Зато и свију нас је прва дужност, да са овога данас освештеног мјеста подигоше топле молитве за драгоцијено здравље нашег узвишеног Оца Господара Зато узвикнимо да живи Њ. Кр. Височанство Књаза Никола I и Његов Владјаући Дом.

Да живи Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан!

Овај говор, који је, како се виђети могло, на присутне много упливисао, попраћен је бурним усклицима: живио Господар, и Његово Високопреосвештенство Митрополит! попраћивши узвике пудњем на револвера. Тада је г. капетан Марко Беговић са својим кратким, али јевропским говором, у име цијеле општине, захвалио реченом говорнику.

За овим су одпочета давати разна пића, а међутим весела момчадија најештада је богату трпезу, на којој осим других јела поређаше 53 добра пецава. Кад је све било постављено и уређено сјело је

границу, али су били одбијени од пограничне страже, гдје је остало 40 Македонаца рањено.

НИШ, 31 децембра. — Поводом прославе двајестогодишњице ослобођења Ниша, Краљ је примио депешу од руског Цара, којом изражава искрене жеље за напредак српске војске и српскога народа сроднога руском народу. Краљ је захвалио увјеравајући Цара о ватреним жељама за срећу и здравље Царево, за славу и величину храбре руске војске и народа рускога.

ПЕТРОГРАД, 1 јануара. — „Н. Времења“ вели да ће бити предложене Порти, у договору са Аустријом, такве реформе за Македонију, које ће бити зајамчене. Официри жандармерије имали би бити из Белгије, Холандије и Швајцарске, а контролу над цијелом администрацијом водити особа независна од Турске.

БЕРЛИН, 2 јануара. — Њемачки Преголонасљедник отпутовао је у Петроград.

ЦАРИГРАД, 2 јануара. — Ферид-паша, пресједник комисије за вјелете јевропске, наименован је за великог везира.

БИОГРАД, 2 јануара. — На банкету поводом 25-годишњице ослобођења Ниша Краљ је изјавио, да Србија мора бити потпуно справна. Сав свијет мора знати да се на Балкану ништа не може извршити, а да Србија не прими свој дио.

ПЕТРОГРАД, 3 јануара. — Цар је управно Виту рескрипт, којим му захваљује на услугама и изјављује повјерење. Рескрипт вели, да је министар облакшио напоре на умножавање сила државних и обране, и обезбједио благостање царевине, подиавши силе индустрије и радности.

РИМ, 3 јануара. — Руски Цар ће доћи у Рим 27 априла а њемачки 11 маја.

БЕЧ, 3 јануара. Кербер је изложио у рајхерату потанкости постигнутог компромиса са Угарском.

ЦАРИГРАД, 3 јануара. — Скуп Арнаута у Бакови одлучио је да се опре унађању реформа силом. Шемсипаша, која је одно са два батаљона против два села код Призрева да узме пореве, зауставио се, очекујући упуство из Цариграда.

за трпезом око 300 особа. Прву здравицу Њ. Кр. Височанства Господара подигао је г. поп Крето Вукотић. За овим су подизале одушевљене и патриотске здравце за здравље Њ. Кр. Височанства Књагиње Милене и редом свих чланова Владјауће Куће и Њ. Високопреосвештенства Митрополита Митрофана; за здравље Покровитеља свега православља Рускога Цара. Подизате су даље здравце старешинама и народу општине бандице, приложницима и т. д. Све су здравце попраћене бурним усклицима.

За вријеме обеда г. г. капетан, мјесни свештеник и сви остали старешине, као подкомандир, официри кметови и др. служили су пиће, и дивно их беше виђети, онако веселе, кад се утркиваху, ко ће више да почасту, љеше да угости. Околна брда и шуме својим одјелима удностручавашу веселу цјесму у веселу раздрагану момчадије, међу којима сте могли виђети и по којога старицу, ће се зајави весело уз момчад у колу усклајује. И дан као да се рад наше, те, и ако из јутра беше навекшо густе облаке, мало их поравише, те се до мрле ноћи није преставало играти и цјевати, а разумије се подгријаваше народ и добро вино, којег бјеше у изобиљу са домаћих винограда.

У вече су старешине општине учинили богату трпезу, на коју су били позвати сви странци, који су били позвани на ову свечаност. Нека ми се не замјери да се овим много каже о гостопримству ових људи; ја ћу истину рећи, да се овим њихово гостопримство, слога у раду, љубав и поштовање према старјешинама општине, ни у блиједој слици не износи. За овакав рад и ред сви заслужују похвалу, а разумије се на првоме мјесту њихови старешине који знаду народ привољети на општу корист.

Један од присутних.

ПЕТРОГРАД, 4 јан. — Немачки Престолонаследник свечамо је дочекал у Царском Селу. Цар га је наименовао шефом драгунске регименте.

СТЈЕЧАЈ.

Ставља се до знања, да је, услед смрти покојног Јова Дреча бившег апотекара, отворен стјечај на апотеку на Цетињу.

Молитељи нека припошљу своје молбе потписатоме Санитетском Одјељењу најдаље до 10. Јануара 1903. године, по старом календару.

Молитељ мора познавати савршено српски језик, мора поднијети пуноважну диплому магистра фармације, коју је добио на једном од признатих јевропских университета и у исто вријеме освједочити, да је био прилежан у пракци апотекарској, да је доброг владања и да има потребан новац за отварање уредне апотеке.

Апотека у стјечају била би за сада једина на Цетињу, која са коликом броја око 12.000 становника.

Број 1282.

Цетиње, 18. Децембра 1902.

Санитетског Одјељења Шеф,
Др. Б. Перацић.

Службене Објаве.

О Б Ј А В А

Овијем се износи на јавну продају 1 рало земље у Локву Риста Радосава, које граничи: од истока Ристовом, од сјевера Јована Милованова, од запада пут, од југа Ристо Радосав. Исто је процијењено круна 180, те ко би желио исто купити, нека се пријави потписатом на Орју Луку 10. Јануара, 10. фебруара, 10. марта, же ће се продаја држати и уступити понудиоцу највише цијене али не испод $\frac{1}{2}$ процјене.

Број 264.

Орја Лука, 17/12. 1902.

Кап. Јанко Бошковић.
Р. 84 Бр. 1 1—2

О Б Ј А В А

Са овијем се износи на јавну продају сва непокретна имовина Куја Лазарева с Дољана, за измир његових дугова. Састоји се:

I. Једно и по рало земље у звано мјесто Домаћица, које се натапа водом Црковницом; процијењено рало круна 240. Граничи: од истока и сјевера земљом Михајла Коичина, од запада Илије Живаљева, од југа Филипа Лазарева.

II. Земље $\frac{1}{4}$ на Капетанов Мост и она се може водом топит. Уцијењено рало 180 круна. Граничи се, од истока и сјевера земљом Баба Вујдинова и путем, од југа земљом Илије Живаљева, од запада Михајло Коичин.

III. Земља и ограда у Коловоз, $\frac{1}{4}$ земље, мало воћа и лоза и неколико ограда, уцијењена круна 90. Граничи, од истока, југа и запада путем, од сјевера зградом Павића Јовова.

Лицитација ће се обављати на лице мјеста од 9 ура прије подне до 3 после подне — 19 јануара, 19 фебруара и 19 марта 1903 године.

Повијају се сви они који желе купити поменути имовину, као и они који имају право прече купње, да присуствују на речене дане, али на првом и на другом року неће се дати ниже од процјене, а ни на трећем року ниже од $\frac{1}{2}$. Купци треба при куповању да према процјени положе кауцију од 10%, или дају јемца.

Број 143.

Спуж, 19 децембра 1902 год.

Кап. Никола Кнежевић.
Р. 220 Бр. 2 1—2

О Б Ј А В А

Којом се износи на јавну продају кућа Апис Алије Ђечовића и старој вароши. Иста се састоји из једне куће на таван и једне камаре при земљи.

Кућа је широка 5 м. 20 ц. а дугачка 6 м. 90 ц. камара је широка 4 м. 20 ц. и толико дугачка. Поменута кућа са камаром уцијењена је 500 круна.

Ко би желио поменути кућу купити нека се пријави у канц. окр. суда на дан 21 јануара идуће 1903 г. у 2 сата по подне, ког ће се дана лицитација држати. Напомиње се пак, да се неће речена кућа на овначени рок као ни на други, који би ова оваг сљедовао уступити испод $\frac{1}{2}$ од процијењене приједности. Најзад познају се

сви они, који на кућу имају какво реално право, као и они који према чл 55 о. нм. законика имају право прече купње

Број 144.

Подгорица, 21 дец. 1902 г.

Из канц. Окр. Суда
Р. 158 Бр. 3 1—2

О Б Ј А В А.

Овијем се износи на јавну продају 6 коса и $\frac{1}{4}$ ливаде Муји Анђелића у Њего бући у Шаранцима, за измир суцких путница и Мујових дугова; поменути ливада налази се у два комата у близини и то:

1. Комад ливаде у Његобући, граничи: од сјевера, Панто Анђелић, од југа Милета Анђелић, од истока Шујо Дедић, од запада комун.

2. Комад ливаде међу Анђелића дје лове, граничи: од запада Панто Анђелић, од југа комун, од сјевера Симеун Рацић, од истока официр Димитроје Анђелић. Оба комата ливаде процијењени су 195 кр.

Лицитација трајаћ ће код подписатог суда у три рока за 90 дана и то дане 2/1, 2/2, 2/3 1903 год. Поменути имовина уступити се понудиоцу највише цијене 2 марта на 4 уре послје подне. Овијем се позивају Мујови дужитељи да се са частим рачунима пријаве потписатом суду.

На прва два рока, поменути неоптретност неће се уступити испод двије крећине, осим тек на трећем року. Лицитацијом савља се до знања да положе јемство од 10% од процијењене приједности као пуноважну кауцију.

Број 844.

Шаранци, 3 дец. 1903 г.

Кап. Вуле Кнежевић.
Р. 178 Бр. 4 1—2

О Б Ј А В А.

Са којом се износи на јавном пиканту имовина Гиша Шујова Прелевића са Страјића за измир његових повјерцоца.

I. Комад земље у Копито у који има око 18 рала оране и косане земље, сва се веже у једном комду и на исту један млин Суходолна. Граничи од истока и сјевера Бјо Тоњић, Мироче Ивановић и Саво Велишин. Од запада потоком, од југа Савеља Матијашев и Петко Караман.

У истом комду остимато неколико рала по 90 фиор неколико по 70 а неколико по 40, а млин с његовим правим фиорина: 100. У све остиме фиор. 1265.

II. На Груду око 10 рала граничи народским путем и Савељом Матијашевијем, остимато око 8 $\frac{1}{2}$ рала, рало по 90 фиор чини 765 фор., а $1\frac{1}{2}$ рало по 40 фиор, чини 60 фор.

III. Комат ниже куће око 5 рала, рало по 100 фиор., чини 500 фор. Граничи истом Гишовим потоком, Пунише Божова и Саво Велишина.

IV. У Кукурјак око 3 рала остимато рало по фиор. 60, чини 180 фор. Граничи Саво Велишин, Туцо Радојев и вода Сушица.

V. Дио у Керавац који му је са Туцом, остимат фиор 30.

VI. Луг у грм од лавина око 3 рала остимато по 65 фиор., чини 195 фор. Граничи Милош Радов и Туцо Радојев.

VII. У Перошевине рало $1\frac{1}{2}$, остимато по 35 фор. рало, чини 49 фор. Граничи Милош Јованов и народски пут.

VIII. У Лавине рало $1\frac{1}{4}$ по фиор. 40, чини 50 фор. Граничи Рако Перованов и Саво Велишин.

IX. Виле Лека $1\frac{1}{2}$ рало, остимато рало по 100 фор., чини 150 фор. Граничи Бајо Већов и Туцо Радојев.

Укупно уцијењено 3244 фиор.

Ко би желио купити речену имовину нека се пријави на 25 фебруара 1903 год., и 25 маја подписатоме са гаранцијом од 10%, на прва два инсаита неће се уступити испод процјене.

Ђурић, 25 новем. 1902 г.

Кап. Теодор Драговић.
Р. 326 Бр. 5 1—2

О Б Ј А В А

Износи се на јавну продају у једном комду — од прилике 2 рала оранице Николе Милосавова, у звано мјесто Ливаде за измир његове презадуге.

Граничи: од истока пут између исте и земље Куја Лакова; западом, земљом мухаџеримској коју подржаје исти Никола; сјевера колеским путем, а од југа земљом Новаци Јованова и Јола Перова. Процијењена, рало кр. 120.

Лицитација ће се обављати 15. Јануара, 15. Фебруара и 15. Марта 1903. год. од 9 ура пред подне до 3 после подне, на лице мјеста.

Ко жели речену купити, нека у именоване дане присуствује продаји — али на првом и другом року неће се дати ниже од процјене, а ни на трећем ниже од $\frac{1}{2}$ процјене.

Број 146 — 1902 — XII.

Спуж, 23/XII. 1902.

Кап. Никола Кнежевић.
Р. 124 Бр. 6 1—2

О Б Ј А В А.

Са овијем се износи на јавну продају од прилике $2\frac{1}{4}$ земље оранице Пера Милосавова у Живковом Копито за измир његовијех дугова. Речена постоји у два комата и испод исте, крајем ријеке Зете, има приличан број врбове горе; граничи се један комат, — од истока земљом мухаџеримском, коју исти подржаје; запада и сјевера ријека Зета, а од југа, Ђако Милосавов. Друга комат, од истока земља Марка Ђокова; запада, Павла Петрова; сјевера ријека Зета; а од Југа земљом Петка Перипшина.

Речена процијењена рало кр. 150. Повијају се сви они који желе купит речену земљу, да присуствују продаји у дане, 10. Јануара, 10. фебруара и 10. марта 1903 г. у које дане ће се на лице мјеста обављат лицитација од 9 ура пред подне до 3 после подне, али на првом и другом року неће се дати мање од процјене, а ни на трећем ниже од $\frac{1}{2}$ процјене; као и при куповању према удјени полагају, кауцију 10% — или дају сигурна јемца.

Број 145 — 1902. XII.

Спуж, 23/12. 1902. г.

Кап. Никола Кнежевић.
Р. 172 Бр. 7 1—2

Приватне Објаве.

ПРОДАВАМ

у Никшићу 5 кућа с ралом башче — илавак имају у три главне улице. — Ко жели купити нека се пријави до 1. Јануара 1903.

Гашу Требињуцу.

Р. 25 Бр. 87 3—3

О Б Ј А В А.

Пресудом Првог Одјељења Апелационог Суда Њег. Величанства, изреченом 1-ог децембра текућег, опозивајући пресуду Тргодјачког Суда Њег. Величанства од 7 јануара 1902. у распри између:

Др. Алфреда Парниса у заступању Давида Томсона, против трговца: Густава Голшера, Цемса Голшера, Вилиама Голшера и Емила Хамера, било је друштво звано: „The Anglo-Montenegrin Trading Company Limited“, постојеће међу шпанчарима, проглашено разријешеним, а за опуномоћене рачуноке вршиоце, према обвезама које закон наређује, назначени су трговац Гаetano Милер и гореречени трговац Емил Хамер, бивши управитељ поменутог друштва.

Из регистра Виших Судова Његовог Величанства.

Сриједа, 3. децембра 1902.

Нот. Рикардо Манара
Деп. Регистратор.

A V V I S O.

Con sentenza della Prim' Aula della Corte d' Appello di Sua Maestà proferita il 1. o. dicembre corrente, revocatoria di quella della Corte di Commercio di Sua Maestà del 7 gennaio 1902 nella causa:

„Dr. Alfredo Parnis in rappresentanza di David Thomson

— vs. —

Negozianti Gustav Gollcher, James Gollcher William Gollcher, ed Emil Hammer“
fu la società denominata „The Anglo Montenegro Trading Company Limited“, fra i contendenti esistente, dichiarata sciolta, e ne furono nominati stralcianti, sotto gli obblighi della legge imposti, il Negoziante Gaetano Miller ed il detto Negoziante Emil Hammer, già amministratore della Società suddetta.

Dal Registro delle Corti Superiori di Sua Maestà.

Mercoledì, 3 Dicembre 1902.

Not. Riccardo Manara
Dep. Registratore.

Р. 202 Бр. 90 2—6

Главна овлашћена интернационална
Агенција за путовање.

БРАЋА БАНАЦ

у Дубровнику

За преважање паробродом и жељезницом уз обављене цијене:

из Дубровника за Нев-Јорк преко Хавре
” ” ” С. Франциско (Калифорнија) преко Хавре;
” ” ” Аласка;
” ” ” Монтевидео и Буенос-Ајрес;
” ” ” Пуента Арена;

” ” ” Валпараисо;
” ” ” Икике;
” ” ” Оакланд;
” ” ” Нев-Зеланд;
” ” ” Аустралију.

За путне карте, треба се обратити истој Агенцији.

Извјештаје и разјашњења даје и госп. Спиро Јовановић у Котору.

Р. 66 Бр. 91 3—12

О Г Л А С.

Потписани ставља до знања онима, који се тиче знати, да од данас па у будуће неће одговарати ономе, коме би се задужио мој већ сад одијељени брат Кољ Дема; а за све досадање дугове, молим његово дужитеље, да ми се са частим рачунима пријаве најдаље до 1 јануара 1903 год., ради свога знања и управљања у нашим дјелидбеним рачунима.

Послије тога дана нећу признати ни чије потраживање.

Подгорица, 8 децем. 1902.

Зеф Дежа

Р. 69 Бр. 92 2—2

О Г Л А С

Грађевна машин-шлосерска радионица
„Кашунска Улица“ број 8.

Прима на израду и поправку све грађевинске радње: оков врата, прозора, израду шпакерта, гвождени кревета, оградe за баште и гробнице гвождене и жицом плетене, крстове за цркве, громобране, намјешта и оправља: водоводе, пумпе и водоскоке.

Прима на оправку сваковрсно шиваће, парне и друге машине. Намјешта и оправља електрична звонца.

За сваки посао даје писмену гаранцију.

Услуга је брза и тачна, у свако доба дана и ноћи.

Цијене умјерене.

Цетиње, 1. јануара 1903.

С поштовањем:

Фрањо Матијевић,

испитан грађевни машин-шлосер.

Р. 88 Бр. 1 1—2



ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У неизмијерној тузи и жалости која нас је задесила ненадним губитком наше драге и незаборављене

Ј Е Р Е,

која се пресели у вјечност 4-ог децембра г. 1902 у 43-ој години живота свога; сматрамо за дужност изјавити свијема и овим путем нашу вјечиту захвалност.

Благодаримо шефу санитета госп. дру Перацићу и господи докторима Марију, Кујачићу, Радуловићу и г. Перуновићу.

Незаборављена хвала господи лијечницима Боко-которским, Дубровачким и Херцеговачким, који су много свој труд положили, да покојници живот спасу.

Хвала свесветцима Бањским; хвала г. командантру Сави Пејовићу, оф. Спасоју Комленићу, оф. Ветку Комленићу, бар Јовану Комару; хвала браћи селанима и племеницима и свијема кумовима и пријатељима који су са свијех страна похитали, да спровод увеличају и до вјечне куће покојнику испрате.

Особита хвала г. комесару Нику Татару, који је покојницу походно више пута у везаном тешком боловању које је трајало три године и три мјесеца.

Олушина Рудина, 20 децембра 1902 г.

О ж а л о ш њ е н и:

свештеник Опутно-Рудински
Тодор Комленић,
са својом дјецом.

Р. 148 Бр. 2 1—1